

Kommunledningsförvaltningen

Plan
Policy
→ **Handlingsplan**
Rutin
Instruktion
Riktlinje

Handlingsplan för energiplan

Dokumenttyp Plan	Dokument-ID Ks/2023:370	Datum för beslut	Version 1.0
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Kommundirektör	Ansvarig för uppföljning Samhällsplaneringschef	Reviderad
Dokumentet gäller Kommunens samtliga nämnder och bolag			

Innehåll

I	Kristinehamns kommuns handlingsplan för energiplan	3
1.1	Syfte och omfattning	3
1.2	Ansvar och styrning	3
1.3	Åtgärderna	4
1.3.1	Åtgärdstabellerna	4
1.3.2	Process för genomförandet av åtgärder	4
1.3.3	Koppling till kontinuerliga insatser	5
1.4	Rådighet	5
2	Åtgärdstabeller	6
1.	Robust elförsörjning genom utvecklad lokal produktion för förbättrad energibalans och utvecklingsmöjligheter lokalt	6
2.	Skapa en effektsituation som möjliggör tillväxt i det befintliga näringslivet och för nyetableringar.	8
3.	Samverka för en långsiktig strategisk planering och inkludering.....	10

I Kristinehamns kommuns handlingsplan för energiplan

I.1 Syfte och omfattning

Handlingsplan för energiplanen har tagits fram av kommunledningsförvaltningen med stöd av tekniska förvaltningen, Kristinehamnsbostäder, Närsam och Kristinehamns energi.

Handlingsplanen syftar till att ge en samlad bild över vilka åtgärder som behövs för ge riktning åt energiarbetet. Åtgärderna skall även ses identifierade som viktiga områden att stärka i syfte att nå det strategiska målet i kommunens styrmodell: ”Minskat klimatavtryck och progressiv kraft i grön omställning.” Åtgärderna konkretiserar och visar vad kommunkoncernen behöver göra på kort och lång sikt för att uppnå önskad förändring och utveckling. Tanken med handlingsplanen är att den ska fungera som ett levande dokument där åtgärder prioriteras och preciseras från år till år och årlig uppföljning och åiterrapportering sker i nämnder och styrelser som är berörda.

Åtgärderna i handlingsplanen fokuserar främst på sådant som kommunkoncernen har god möjlighet att påverka, det vill säga sådant som kommunen har direkt rådighet över och som är rimligt att genomföra inom kommunens geografiska gränser. Men det finns också åtgärder där kommunkoncernen kan bidra, då genom att samverka, involvera, påverka och skapa förutsättningar för insatser hos invånare och det lokala näringslivet.

I.2 Ansvar och styrning

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av energiplanen. Samhällsplaneringsavdelningen på kommunledningsförvaltningen är dokumentansvarig för energiplanen.

Syftet med energiarbetet är utöver att ta fram en plan och genomföra den, att skapa en process som pågår kontinuerligt genom att formalisera en energiförsörjningsgrupp. Samhällsplaneringsavdelningens roll i en formaliserad energiförsörjningsgrupp blir således koordinerande.

Energiförsörjningsgruppen träffas kontinuerligt under året för att genomföra åtgärder och ges möjlighet till reflektion/diskussion, samt för att göra en översyn av handlingsplanens aktualitet. En uppföljning av handlingsplanen presenteras årligen för kommunstyrelsen.

För varje åtgärd finns förslag om vilken verksamhet som är huvudansvarig för åtgärden. Flera av åtgärderna kräver att den ansvarige involverar fler verksamheter vid genomförandet av åtgärden och har därmed också samordningsansvar mellan alla aktörer som ska bidra till åtgärden. Det finns även vissa särskilda fall där en åtgärd kräver att flera nämnder/bolag arbetar med samma åtgärd utifrån sitt uppdrag. I sådana fall krävs inte alltid samordning.

Åtgärderna består av både mindre och större åtaganden och ansvaret för genomförandet och finansiering faller på olika nämnder och bolag beroende på

åtgärd. Åtgärderna i handlingsplanen ska finnas med i berörda verksamheters årliga verksamhetsplanering, budgetarbete och vid årsredovisning.

1.3 Åtgärderna

I Kristinehamns kommuns energiplan identifieras och beskrivs tre insatsområden som fått åtgärder kopplade till sig. Insatsområdena i planen är:

1. Robust elförsörjning genom utvecklad lokal produktion för förbättrad energibalans och utvecklingsmöjligheter lokalt

2. Skapa en effektsituation som möjliggör tillväxt i det befintliga näringslivet och för nyetableringar.

3. Samverka för en långsiktig strategisk planering och inkludering

Åtgärderna är identifierade som viktiga områden att stärka för att nå det strategiska målet i kommunens styrmodell: ”Minskat klimatavtryck och progressiv kraft i grön omställning.” Åtgärderna konkretiserar och visar vad kommunkoncernen behöver göra på kort och lång sikt för att uppnå önskad förändring och utveckling.

Om energiförsörjningen ska förbli robust och tillgodose behoven hos både befintliga och tillkommande invånare och verksamheter står Kristinehamns kommun inför ett omställningsarbete. Detta innebär att många komplexa och utmanande frågor kommer att behöva hanteras av kommunkoncernen de kommande åren. Kommunkoncernen kommer att möta olika typer av intressekonflikter och initiala kostnader, men med nytänkande och beslutsamhet kan dess utveckling även gynna lokal attraktionskraft och skapa nya affärsmöjligheter.

1.3.1 Åtgärdstabellerna

Åtgärdstabellerna är uppdelade enligt nedan beskrivna kolumner:

- **Åtgärdsnummer:** identifierar åtgärden.
- **Åtgärd:** förslag på vad som ska göras.
- **Huvudansvarig nämnd/bolag:** de som ska ansvara för genomförandet, samordningen och uppföljningen av åtgärden. I särskilt
- **Involverade nämnder/bolag:** de som behöver bli involverade i arbetet med genomförandet, antingen genom att aktivt bidra eller ta emot eller ge information.
- **Rådighet:** beskriver om kommunen kan påverka åtgärden direkt, indirekt eller genom samverkan. Mer detaljer om rådighet finns under avsnitt 1.4 *Rådighet*.

1.3.2 Process för genomförandet av åtgärder

För att möjliggöra bästa möjliga framdrift av arbetet med åtgärderna är det viktigt att det finns en flexibilitet i hur de kan genomföras och anpassas över tid. De flesta åtgärderna är därför formulerade på en övergripande nivå. Hur åtgärderna ska genomföras behöver bestämmas av de verksamheter som blir involverade i arbetet med en åtgärd, och stöd finns att tillgå i den grupp för energiförsörjning som formaliseras i och med antagandet av energiplanen.

Beroende på hur förutsättningarna och behoven ser ut när arbetet med en åtgärd sätts i gång kan genomförandet behöva anpassas, till exempel vid förändringar i omvärlden, ny lagstiftning eller nya möjligheter. För att det ska vara möjligt är det viktigt att det finns en process för hur det ska gå till. I avsnittet organisatoriska förutsättningar beskrivs ett förslag på en process för hur det är möjligt att arbeta med genomförandet av åtgärderna.

1.3.3 Koppling till kontinuerliga insatser

Utöver de åtgärder som beskrivs i denna plan arbetar kommunkoncernens verksamheter redan kontinuerligt med insatser som bidrar till att nå kommunens strategiska mål ”Minskat klimatavtryck och progressiv kraft i grön omställning.” Det dagliga utvecklingsarbetet i förvaltningar och bolag är därmed en central del av kommunens samlade energiarbete. Åtgärderna är därför utformade för att komplettera och förstärka det arbete som redan pågår. Åtgärderna fokuserar på att höja ambitionsnivån där nuvarande insatser inte räcker, tillföra nya åtgärder där behov finns och tidigarelägga insatser som kan påskynda energiomställningen.

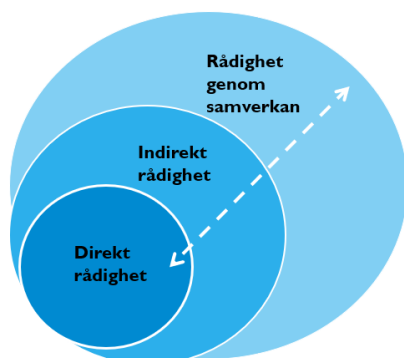
1.4 Rådighet

Energiplanen gäller nämnder och bolag inom Kristinehamns kommun eftersom hela kommunkoncernen behöver bidra till genomförandet. Planen ska skapa en gemensam samsyn kring riktning, utmaningar och åtgärder. Den fungerar som stöd för både det interna arbetet och den samhällsomställning som krävs, genom åtgärder där kommunkoncernen har rådighet eller kan bidra genom att skapa förutsättningar eller samverkan. Kommunkoncernen har som samhällsaktör möjlighet att på flera olika sätt bidra till en omställning inom områden som rör energi. Begreppet rådighet förklaras i figur 1 och används för att beskriva kommunens inflytande över olika åtgärder.

Rådighet genom samverkan sker när kommunen bidrar till utveckling på en högre nivå än den egna genom dialog, påverkansarbete och partnerskap med region, stat, näringsliv och civilsamhälle.

Indirekt rådighet sker när kommunen skapar förutsättningar för invånare, verksamheter och besökare genom planering, rådgivning och myndighetsutövning som gör det lätt att göra rätt.

Direkt rådighet innefattar det som kommunen kan påverka inom den egna verksamheten och i verksamheter med kommunalt ägande, t.ex. i egna fastigheter, energiproduktion, inköp och transporter.

Figur 1. Rådighet.

2 Åtgärdstabeller

Här listas samtliga åtgärdsförslag i ett flertal åtgärdstabeller, som är kategoriserade efter insatsområde.

I. Robust elförsörjning genom utvecklad lokal produktion för förbättrad energibalans och utvecklingsmöjligheter lokalt

Kommunen har ett robust lokalnät med god kapacitet och lokalt överskott av el. Det finns planer och investeringsbeslut för mer produktion, vilket ytterligare förbättrar energibalansen framgent, se exempel nedan. Skapar möjlighet för befintliga verksamheter att utvecklas och Kristinehamn som en plats för etableringar.

Insatsområdet omfattar åtgärder där kommunen inte alltid har direkt/full rådighet, men där det finns möjlighet att påverka indirekt eller genom samverkan. Kommunen ska som fysisk planerare säkerställa att utvecklingen av kommunen sker i samverkan med berörda aktörer, så att olika intressen och behov kan beaktas och möjliggöra en långsiktig, hållbar energianvändning. Där det är möjligt bör kommunen agera som en strategisk möjliggörare genom att i sina val och prioriteringar främja användningen av förnybara energislag, särskilt sådana som kan produceras lokalt. Som stor energikonsument kan kommunen dessutom skapa incitament för utveckling och användning av hållbara energikällor och bidra till en ökad självförsörjningsgrad genom lokal produktion. Åtgärderna går i linje med det strategiska målet i kommunens styrmodell ”Minskat klimatavtryck och progressiv kraft i grön omställning.”

Exempel på planer för mer produktion:

- **Vindkraftsutbyggnad Ölme:** En storskalig vindkraftsutbyggnad planeras av privat aktör utanför kommunens regi, inom utpekat vindkraftsområde i kommunens översiktsplan, vilket stärker den lokala energiomställningen.
- **Västanätet Energipark:** Inom utpekat vindkraftsområde i kommunens översiktsplan, där vindkraft redan produceras, finns ett pågående energiparksprojekt av privat aktör med planer på vindkraft, solceller och batterilager, vilket stärker den lokala energiomställningen.
- **Storskaliga solcellsparksutbyggnader:** Flera stora solparksprojekt planeras av privata aktörer utanför vår regi, vilket stärker den lokala energiomställningen.

Åtgärds nummer	Åtgärd	Huvudansvarig nämnd/bolag	Involverade nämnder/bolag	Rådighet
1.1	Verka för att ett etableringsstöd riktas till de kommuner som har positiv energibalans.	Kommunstyrelsen	Kristinehamns energi	Rådighet genom samverkan
1.2	Sprid kunskap om nytta med lokal produktion för framtida utvecklingsmöjligheter lokalt.	Kommunstyrelsen	Närsam Kristinehamns energi	Rådighet genom samverkan

1.3	Energiförsörjningsgruppen utreder genom en fördjupad analys förutsättningarna för en lokal vätgasinfrastruktur	Kommunstyrelsen	Närsam Kristinehamns energi	Indirekt rådighet
1.4	Stöd etablering av energigemenskaper där de bidrar till utveckling av energisystemet	Kristinehamns energi	Kommunstyrelsen Kristinehamnsbostäder Tekniska nämnden	Rådighet genom samverkan
1.5	Utreda utbyggnad av förnybar energiproduktion i kommunkoncernens fastighetsbestånd för att öka andelen egenproducerad förnybar energi	Tekniska nämnden Kristinehamnsbostäder		Direkt rådighet
1.6	I möjligaste mån förse alla ny- och ombyggnationer av kommunkoncernens byggnader med bästa möjliga teknik för egenproducerad förnybar energi och energieffektivisering för att öka andelen förnybara uppvärmningssystem i kommunkoncernens fastighetsbestånd.	Kristinehamnsbostäder Tekniska nämnden		Direkt rådighet
1.7	Energiförsörjningsgruppen utreder praktiska möjligheter, kostnader och potential för ökad lokal småskalig energiproduktion på: - Kommunens egna fastigheter - Kommunala bolags fastigheter - Övriga fastigheter (som kommunen ej har rådighet över)	Kommunstyrelsen	Närsam Kristinehamns energi	Indirekt rådighet

2. Skapa en effektsituation som möjliggör tillväxt i det befintliga näringslivet och för nyetableringar.

Vi skapar detta genom effektivare användning av befintligt elnät, nätutbyggnad och effektivare energianvändning. Nätutbyggnaden tar tid, därför behöver vi avlasta elnätet och optimera energiflöden.

Åtgärds nummer	Åtgärd	Huvudansvarig nämnd/bolag	Involverade nämnder/bolag	Rådighet
2.1	Förstärkning av det lokala elnätet	Kristinehamns energi		Direkt rådighet
2.2	Utveckla dialog med överliggande nätägare tillsammans med berörda regionala aktörer ex. för att stärka effektmottagande till östra Värmland/Kristinehamn	Kristinehamns energi Kommunstyrelsen	Närsam	Rådighet genom samverkan
2.3	Samverka för utbyggnad av överliggande nät	Kristinehamns energi	Kommunstyrelsen Närsam	Rådighet genom samverkan
2.4	Ta fram beslutsunderlag och fastslå investering i ny mottagningsstation från regionnät	Kristinehamns energi	Kommunstyrelsen Närsam	Direkt rådighet
2.5	Utreda behov av villkorade avtal för att möjliggöra expansion	Kristinehamns energi		Direkt rådighet
2.6	Upprätta separata handlingsplaner för hur EU:s direktiv om energieffektivitet ska efterföljas och målen nås.	Tekniska nämnden Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder		Direkt rådighet
2.7	Följ utvecklingen, utred och, där så är lämpligt, verka för kombinationslösningar där fjärrvärme och värmepump används tillsammans för uppvärmning. I syfte att minska energianvändningen och sänka kostnader, kan också minska belastningen på fjärrvärmenätet genom att kapa effektoppar.	Tekniska nämnden Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder		Direkt rådighet

2.8	Utveckla fjärrvärmen för att bli så långsiktigt hållbar som möjligt genom att undersöka möjligheter att öka användningen av återvunnen värme, särskilt från framtidssäkra processer som använder förnybar energi.	Kristinehamns energi		Direkt rådgivning
2.9	Effektivare energianvändning; Utveckla styrning av elförbrukning, laddinfrastruktur och batterier tillsammans med kunder, ägare av elproduktionsanläggningar och fastighetsägare	Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder		Indirekt rådgivning
2.10	Systematiskt minska och effektivisera energianvändningen i fastighetsbeståndet genom att skapa en gemensam metod för att följa upp och redovisa kommunkoncernens samlade årliga energianvändning som underlag för fortsatt energieffektivisering.	Tekniska nämnden		Direkt rådgivning

3. Samverka för en långsiktig strategisk planering och inkludering

En central del för att hantera utmaningar inom energiområdet är att främja samverkan. Fler aktörer behöver involveras i omställningen. För att effektivt kunna arbeta med energifrågor behöver kommunen säkerställa relevant kompetens och tydlig ansvarsfördelning internt i organisationen. Samverkan bör ske både inom kommunorganisationen och med externa aktörer i form av både användare, distributörer och producenter. Samverkan och dialog med elnätsägare möjliggör tidig identifiering och hantering av utmaningar kopplad till elnätskapacitet, vilket är särskilt relevant vid samhällsplanering.

Åtgärds nummer	Åtgärd	Huvudansvarig nämnd/bolag	Involverade nämnder/bolag	Rådighet
3.1	Formalisera energiförsörjningsgruppen i syfte att verka för ökad kompetens inom energifrågor i kommunkoncernen.	Kommunstyrelsen	Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder Närsam Tekniska nämnden	Direkt rådighet
3.2	Energiförsörjningsgruppen genomför en scenarieanalys för att skapa bättre förståelse för vad som krävs för att möjliggöra större etableringar och hur behovet av laddinfrastruktur ser ut.	Kommunstyrelsen	Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder Närsam Tekniska nämnden	Indirekt rådighet
3.3	Skapa genom energiförsörjningsgruppen intern process och struktur inom kommunkoncernen för vilka (större) etableringar Kristinehamn ska eftersträva.	Kommunstyrelsen	Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder Närsam Tekniska nämnden	Direkt rådighet
3.4	Samverka kring fjärrvärmens roll och utveckling för att verka för ett mer flexibelt värmesystem.	Kristinehamns energi	Kommunstyrelsen Kristinehamnsbostäder Tekniska nämnden	Rådighet genom samverkan
3.5	Skapa ett samarbetsforum för årlig effektrevision och kunskapsutbyte inom energifrågor i	Närsam	Kommunstyrelsen Kristinehamns energi Kristinehamnsbostäder	Rådighet genom samverkan

	syfte att kunna agera proaktiva i kommunkoncernens arbete gentemot Svenska kraftnät och Ellevio.		Tekniska nämnden	
--	--	--	------------------	--